

YAZI-Bir 'dinî-ortodoksi' deklarasyonu: Diyanet raporu

Tayfun Atay: Böyle bir raporun dengi, Asker'in bir "siyasi özne" olduğu dönemlerde MGK bünyesinde karşımıza çıkardı, bugün "DİYK" bünyesinde karşımıza çıkıyor. Askeri vesayetin yerini dinbaz vesayet aldı; MGK'nın işlevini de DİYK, yani Din İşleri Yüksek Kurulu devraldı.

27 Mayıs 2019 tarihli yazı:

<https://t24.com.tr/yazarlar/tayfun-atay/bir-dini-ortodoksi-deklarasyonu-diyant-raporu,22659>

Böyle bir raporun dengi, Asker'in bir "siyasi özne" olduğu dönemlerde MGK bünyesinde karşımıza çıkardı, bugün "DİYK" bünyesinde karşımıza çıkıyor. Askeri vesayetin yerini dinbaz vesayet aldı; MGK'nın işlevini de DİYK, yani Din İşleri Yüksek Kurulu devraldı.

Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu'nca hazırlandığı anlaşılan ve üzerine "GİZLİ" notu düşülerek dolaşıma sokulmuş bir Rapor var ortalıkta. Başlığı hayli ilgi çekici, kışkırtıcı, bir o kadar da (tabii durduğunuz yere bağlı olarak) düşündürücü/ürkütücü olup şöyle: "Dinî-Sosyal Teşekküller, Geleneksel Dinî-Kültürel Oluşumlar ve Yeni Dinî Yönelişler".

Rapor elimin altında, okumaya da başladım ama henüz satır satır tamamına erdirmiş değilim. Bununla birlikte elbette belli bir izlenim edindim ona dair ve bu izlenim doğrultusunda bir ön-değerlendirme yapabilecek noktaya geldiğimi de düşünüyorum. Böyle bir değerlendirmenin aciliyet arz ettiği kanısındayım, çünkü ciddi bir "mesele" olarak karşımızda durmakta söz konusu raporun içeriği

Bu, "istihbarî" bir rapor ve esbab-ı mûcibesi de kanımca "Erdoğan rejimi" ile uyumlu bir "devlet dini" yaratma yolunda "düzleştirme" girişimine rehber oluşturmak.

Bunun için Türkiye'de toplumsal düzlemde, bağlantılı olarak da siyasal süreçlerde ve iktisadi alanda etki sahibi; eskisi yenisiyle, gelenekçisi selefisiyle, sûfisi anti-sûfisiyle, mehdicisi anti-kapitalistiyle bir dizi oluşum, İslam adına "resmî/ortodoks" motivasyonla süzgeçten geçirilmekte, sigaya çekilmekteler.

Ve sonuçta da "anomalî" addedilmekteler.

"Makbul", "aklî", "doğru", "sorumlu" ve "sağlıklı" addedilenle "makbul-olmayan", "akıl-dışı", "yanlış", "sorumsuz" ve "sağlıksız" olanı din adına ayırt etme yolunda elbette iktidarla iç içe geçmiş bir söylemsel düzenleme girişimi söz konusu olan...

Burada raporda ele alınan oluşumları sorunsuz, pirüpak, süttten çıkmış ak kaşık saydığım sanılmasın. Söylemeye çalıştığım, din adına kendisini "sağlık" numunesi kılma yolunda raporun ve o raporu yazdıran iradenin bütün bu yapıları/şahsiyetleri araçsallaştırmakta oluşu... Ve bilakis, kendisini pirüpak, süttten çıkmış ak kaşık saydırma yolunda onları kendisine nazaran bir "politik asimetri"ye uğratması, nesneleştirilmesi.

Ama bu ne kadar inandırıcı ya da ikna edici, bundan emin değilim. Aynı metnin içinde kabataslak şekilde "komprime" bilgilerle sunulan alabildiğine geniş İslami oluşum/şahsiyet yelpazesinin başlangıcındaki Abdülaziz Bayındır da, son noktanın konulduğu İhsan Eliaçık da, fikirlerine katılır ya da katılmazsınız o ayrı ama kanımca böyle bir metnin öyle kolay kolay "tartabileceği" isimler de değil.

Yani "nesneleştirilen"in donanımıyla "nesneleştirilen"lerin (hepsinin değilse de önemli bir kısmının) donanımı arasında, böylesi bir "analiz" işlemi ne derece makbul sorusunu akla getiren "tartı" farkları olduğunu düşünmemek elde değil.

Hadi bunu yine de "makbul" sayalım, ama bağlantılı olarak başka bir problem beliriyor. "Tartı"ya dayalı sıkıntıyı katmerlendirir mahiyette "yargı"ların da raporda ele alınan oluşum ve figürlere yönelik, elbette aralarında derece farkı olsa bile sonuçta hepsi için "otorite" ağız ile seslendirilmesi bu...

Dolayısıyla rapor, İslam'ı bilme, idrak etme, yaşama ve yayma adına Türkiye toplumunda mevcut bir çoğulluğu, İslami çerçevede topyekûn "gayri-meşru" kılma arzusu ve hedefiyle yazılmış. Bir hareket noktası bu.

Ama asıl hareket noktası "Fetöfobi".

Rapor, "FETÖ hayaleti"nin üzerinde dolaştığı bir siyasi iktidara memur "ulemayı rüsum" tarafından kaleme alınmış.

Hemen girişteki şu satırları aktarmak bu bakımdan manidar olabilir:

"Türkiye'nin 15 Temmuz 2016'da dini istismar eden Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) eliyle maruz kaldığı ihanet ve darbe girişimi, ülkemizde dernek, cemaat, tarikat veya vakıf adıyla faaliyet yürüten dinî yapıların derinlemesine incelenmesini zaruri hale getirmiştir. (...) 15 Temmuz darbe girişiminin ardından, Türkiye'de faaliyet gösteren ve dinî argümanlarla hareket ettiğini iddia eden yapıların ayrıntılı bir şekilde incelenmesi kaçınılmaz olmuştur."

Bu ifadeleri bir bakıma mevcut AKP iktidarının ve Erdoğan rejiminin söz konusu dinî tarikat, cemaat, vakıf, dernek gibi oluşumlara yaklaşımında bir "F.Ö." ve bir de "F.S.", yani "FETÖ'den önce" ve "FETÖ'den sonra" dönemleri karakterize edilebileceği yönünde okumak da mümkün...

"F.Ö." dönemine "Muhterem Hocaefendi Hazretleri" sitayışı eşliğinde bir "Baş-Cemaat"ın yanı sıra onun yamacında irili-ufaklı tüm tarikat-cemaat oluşumlarının iktidardan maddi-manevi yararlandığı bir tablo damga vurdu.

"F.S." döneminde ise "Pensilvanya'daki terörist-başının ihanet şebekesi" tel'ini eşliğinde, tarikat-cemaat ve diğer İslami oluşum ve karakterlerin "sıkı"landığı, kuşkuya tâbi kılındığı, kontrol altına alınma cihetine gidildiği bir tablo var.

İşte elimizdeki rapor, böyle bir tablonun tam da ortasına düşülmüş en son ve okkalı bir fırça darbesi.

Böyle bir raporun benzeri değilse muadili (dengi) eskiden Asker'in bir "siyasi özne" olduğu dönemlerde MGK bünyesinde karşımıza çıkardı.

Bugün bu "DİYK" bünyesinde karşımıza çıkıyor.

Askeri vesayetini yerini dinbaz vesayet aldı; MGK'nın işlevini de DİYK, yani Din İşleri Yüksek Kurulu devraldı.

Bu "resmi" yer-değiştirme en bariz şekilde kendisini mezkûr raporun üzerindeki "GİZLİ" damgasında açığa vurmuyor mu? Ne gizli? Neyin, neden gizliliği?..

Tüm açık seçikliğiyle yıllardır kamuoyunun önünde olan İhsan Eliaçık nasıl bir gizlilik gerektirebilir?

Her daim aramızda, ekranlarda, radyolarda bizi kahkahalara boğan Cübbeli Ahmet nasıl bir gizlilik gerektirebilir?

Kendine has ve "fantastik" parti çalışmalarıyla ha bire nutuklar atan mesajlar çeken Haydar Baş nasıl bir gizlilik gerektirebilir?

Semerkan Televizyonu ve açılışına halihazırda tepemizdeki bilumum devlet ricalinin katıldığı "International Emsey Hospital"ı ile Menzil Cemaati nasıl bir gizlilik gerektirebilir?..

"Gizli"lik burada "kriminalizyon" iması, dokundurması, korkutmacası olsa gerek.

"Kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla" der gibi; "Gizli" diyorum, sen "suçlu" anla!..

Sonuç olarak, Din İşleri Yüksek Kurulu marifetiyle ve (tam da Foucault'cu perspektiften) bir "bilgi-iktidar" iç içeliğini örneklercesine "tek-doğru-gerçek" İslam operasyonu çekilmekte.

İslam'da "normal"i (merkezi-ortodoks olanı) deklare etme yolunda raporda art arda sıralanan oluşumların üzerine kâh "anormal"i, kâh "aykırı"yı, kâh "aşırı"yı, kâh "gayri-meşru"yu, kâh "merkezkaç" (hererodoks) olanı işaret edercesine resmiyetin damga pulu yapıştırılmakta.

Bu, "İslam" adına mevcut her türden söylem ve pratik üzerinde aynı zamanda artık bir "Demokles'in Kılıcı"dır.

Tabii bizim baktığımız yerden raporda ihmal ya da göz ardı edilmiş bir "oluşum" daha var.

Diyanet'in kendisi bu...

Biz de ona ilişkin bir "rapor" hazırlayıp sunalım müteakip yazımızda!..

<https://t24.com.tr/yazarlar/tayfun-atay/bir-dini-ortodoksi-deklarasyonu-diyamet-raporu,22659>